

Geldstroom BKV bindt kunstenaars aan de stad

In 2008 organiseerde de BBK al een debat (zie BBK-Krant 287) over de Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV), die vroeger via de provincies werd doorverdeeld, en per 2009 is gedecentraliseerd naar 35 gemeenten.

De negen netwerksteden behielden hun bestaande uitkering. Wat gebeurt er nu concreet met dit geld en wat levert het de individuele beeldend kunstenaar op? Een interview met de wethouder Kunst & Cultuur van de gemeente Arnhem, mevrouw Rita Weeda.

Door Rob den Boer

Den Boer: “De Geldstroom BKV heeft twee doelen, namelijk het professionaliseren van de sector en het stimuleren van marktwerking. Hoe hebt u deze doelen de afgelopen jaren bereikt?”

Weeda: “Wij hebben een nieuwe beleidsnota ‘Bronnen’, beleid beeldende kunst en vormgeving 2009-2012 uitgebracht en er komt ook een externe evaluatie ten aanzien van het gevoerde beleid uit de voorgaande periode. Typerend voor het beleid van de gemeente Arnhem is het stimuleren van de productie door bijvoorbeeld werkplaatsen te financieren zoals ‘Plaatsmaken’ en een goed atelierbeleid te voeren. We hebben in dat kader ook een nieuwe nota uitgebracht, ‘Ruimte voor creatieve milieus’, waarin we pleiten voor meer ateliers en meer atelierwoningen. Dat is nodig omdat een groot aantal (tijdelijke) ateliers op dit moment wegvalt.”

Den Boer: “De hoeveelheid gemeenten die geld krijgt uit de Geldstroom BKV is teruggebracht tot de grote steden met meer dan 90.000 inwoners. De BKV-gelden worden rechtstreeks naar de gemeenten doorverdeeld en niet meer via de provincies. Kleinere gemeenten die met BKV-gelden jarenlang een succesvol kunstbeleid voerden en daar via

provinciale subsidies, of uit eigen middelen, budget aan toevoegden, vallen hierdoor ineens buiten de boot. Hoe kijkt u daar tegenaan?”

Weeda: “Helaas krijgen ook wij met het nieuwe beleid niet meer geld. We leggen er zelf ruim drie miljoen euro per jaar bij. Daar zit het topsegment in, dat is het Museum voor Moderne Kunst en grote evenementen als de Mode Biënnale. Daarnaast is er geld voor het middensegment, bijvoorbeeld het CBKA (Centrum Beeldende Kunst Arnhem), het kunstenaarsinitiatief G.A.N.G. en productiehuis ‘Plaatsmaken’ alsmede voor netwerkorganisaties als CASA (Centrum voor (landschaps-) Architectuur en Stedenbouw Arnhem), OPA (Ontwerpers Platform Arnhem) en GBK (Gemeenschap Beeldende Kunstenaars). Verder hebben we een zogenoemd flexibel budget van ongeveer 75.000 euro per jaar waarmee we kunnen inspelen op actuele en incidentele initiatieven.”

Den Boer: “We spreken dan vooral over kunstinstututen, die natuurlijk ook geld nodig hebben voor hun activiteiten. Maar hoe kan de individuele kunstenaar financiering krijgen?”

Weeda: “Wij subsidiëren geen individuele kunstenaars, maar we

De wethouder Kunst & Cultuur van de gemeente Arnhem, mevrouw Rita Weeda.

hebben wel het eigen ‘Fonds voor de Kunst’ en het flexibele budget waar kunstenaarsinitiatieven een aanvraag kunnen indienen. Rond Sonsbeek werden bijvoorbeeld projecten ondersteund waar lokale kunstenaars aan konden deelnemen. Dat doen we ook via het CBKA.”

Den Boer: “Met het geld van de geldstroom BKV mag geen kunstenaarsbeleid worden gevoerd. Dat betekent onder meer geen inkomenssubsidie. Arnhem profileert zich als ‘Creatieve Stad’. Als de gemeente graag kunstenaars in de stad wil aantrekken, moeten die toch ook in hun levensonderhoud kunnen voorzien en werkruimte hebben?”

Weeda: “Inkomenssubsidie is wat mij betreft niet aan de orde. Kunstenaars moeten hun capaciteiten op zodanige wijze aanwenden dat ze van hun kunst

kunnen leven. Dat kan onder andere via het verwerven van opdrachten. We hebben ook gestimuleerd dat het Museum voor Moderne Kunst projecten met Arnhemse kunstenaars is gaan doen op de zogeheten 'Balkonzaal'. Het CBKA heeft ook expositieruimtes waar zij hun werk kunnen laten zien. Hogeschool voor de Kunsten ArtEZ heeft tegenwoordig een Art Business Center waardoor de studenten niet alleen kunstonderwijs krijgen, maar ook leren hoe ze met hun werk een inkomen kunnen verwerven. Daarnaast is er een belangrijke rol voor de netwerkorganisaties weggelegd en ondersteunen wij mede productiefaciliteiten en atelierruimte."

Den Boer: "Volgens de Midterm Review Geldstroom BKV uit 2007 was de doelstelling om in 2008 in Arnhem 600 (permanente en tijdelijke) ateliers te hebben. Uit een rapport van Stichting Atelierbeheer SLAK uit 2006 blijkt een terugval van 651 naar 331 werkplaatsen (prognose 2008). Kunt u dat verklaren?"

Wethouder Weeda in gesprek met redacteur Rob den Boer

Weeda: "Deze getallen zijn niet juist. Arnhem telt nu 505 kunstenaarsateliers, waarvan 100 permanente. Het streven voor de komende vijf jaar is om het aantal permanente werkruimtes voor creatieve ondernemers uit te breiden naar 300. Het aantal tijdelijke ateliers moet gehandhaafd worden op 400. Om dit te bereiken, moet onder andere de uitvoerende organisatie (SLAK) verder geprofessionaliseerd worden. We

werken ook intensief samen met de woningbouwcorporaties en andere relevante partijen."

Den Boer: "Wat is het doel van Arnhem als Creatieve stad?"

Weeda: "Arnhem is de tweede stad van Nederland als het om kunstenaars gaat. Dat weten we uit CBS-gegevens en de Atlas voor Gemeenten. We proberen de kunstenaars aan de stad te binden. Veel studenten van hogeschool ArtEZ forenzen bijvoorbeeld vanwege de kamernood. Kunstenaars brengen creativiteit en innovatie in op tal van gebieden en dragen zo mede bij aan de stad en zijn inwoners. Goede culturele voorzieningen op het gebied van beeldende kunst, muziek, mode en dans trekken bedrijven en meer draagkrachtige inwoners naar de stad. willen deelnemen aan de maatschappij. Dus bijvoorbeeld samenwerken met bedrijven en instellingen. Zo hebben we ten behoeve van een nieuw industrieterrein een keer een sessie gehouden met kunstenaars over de inrichting ervan en worden op tal van plaatsen opdrachten uitgezet op het gebied van beeldende kunst en vormgeving in de openbare ruimte. Wij verwachten ook dat de kunstenaar zich richt op de stad. We hebben wederzijds verwachtingen en verantwoordelijkheden."

Den Boer: "Waar is Arnhem nu ontzettend goed in als het om gemeentelijk kunstbeleid gaat? Wat zou er nog kunnen worden verbeterd?"

Weeda: "We hebben een heel breed aanbod en onze kracht is het investeren in de samenhangende creatieve keten van podia en talentontwikkeling en productiefaciliteiten. We willen stimuleren dat deze voorzieningen aansluiting zoeken en elkaar inspireren. Arnhem beschikt over een aantal toonaangevende podia (Sonsbeek, Mode Biënnale, Museum voor Moderne Kunst

Arnhem), maar we zijn ook erg actief in het middensegment en we hebben de opleidingen van de hogescholen ArtEZ en HAN. Onze kracht is de wisselwerking tussen die drie. Het aantal woon- en werkplekken moet hier nog wel mee in balans worden gebracht."

Den Boer: "Hoe garandeert de gemeente Arnhem dat het geld bij de kunstenaars terecht komt en niet wordt besteed aan bijvoorbeeld 'artistieke lantaarnpalen' of aan overhead?"

Weeda: "Het geld moet goed terecht komen. De musea en het CBKA worden afgerekend op vervolgbeleid met beeldend kunstenaars, zodat een expositie niet eenmalig is, maar blijvend effect heeft. Verder gaan we werken met contracten om te voorkomen dat we eindeloos subsidies verlenen zonder resultaten. Dat geeft ons ook flexibiliteit."

Den Boer: "U noemde al eerder een flexibel budget van 75.000 euro per jaar. Kunt u een voorbeeld geven van een project dat ineens aan de horizon verscheen en geld kreeg?"

Weeda: "Wij steunen met dit budget bijvoorbeeld activiteiten van TAPE, een podium voor nieuwe ideeën, dat is gevestigd in een voormalige Albert Heijnwinkel en laagdrempelig toegankelijk is. Een voorbeeld van een project van TAPE was dat bezoekers voor een euro in een kamertje met een kunstenaar in gesprek konden gaan. De mensen stonden ervoor in de rij. Verder hebben we een project gesubsidieerd van het Ontwerpers Platform Arnhem (OPA) dat 'Business-to-Business' heet. Kunstenaars en ontwerpers kwamen zo in contact met bedrijven. Een aantal voorstellen daaruit is ook daadwerkelijk uitgevoerd."

Den Boer: "Welke plaats neemt

Arnhem in in de keten buiten de stad?"

Weeda: "Er is nog niet echt geschreven beleid hiervoor, maar we ondersteunen wel initiatieven van kunstenaars die zelf contacten leggen buiten Arnhem of in het buitenland, zoals G.A.N.G, CASA en OPA met projecten in samenwerking met initiatieven in het Ruhrgebied. In de Euregio waar we in functioneren kunnen we deze voorstellen ook agenderen om er financiering voor te krijgen."

Den Boer: "Hoe ziet u de ontwikkeling van de beeldende kunst in Arnhem in de komende vijf jaar?"

Weeda: "Dan zijn er een flink aantal 'creatieve milieus', plekken met presentatie en ontmoetingsmogelijkheden, ook in de Vogelaarwijken die wij 'krachtwijken' noemen. Die gebieden krijgen op deze manier een impuls. In de wijk Klarendal was er eerst achterdocht en nu vinden de bewoners het modeproject '100% Mode Klarendal' een leuke en stimulerende aanwinst. Zo kan kunst functioneren als onderdeel van de samenleving. Maar de kunstenaar moet wel zijn kansen grijpen."

Interessante links:

Gemeente Arnhem:
www.arnhem.nl

Nota creatieve milieus:
www.old.arnhem.nl/bi_brondoc/CEESS/2009/01/12/2115-2

Persbericht 'Meer geld naar beeldende kunst en vormgeving':
www.arnhem.nl/content.jsp?objectid=63485

Persbericht 'Arnhem breidt atelierbestand uit':
www.arnhem.nl/content.jsp?objectid=63071

Geldstroom BKV (Ministerie van OC&W):
www.cultuurbereik.nl/Geldstroom_BKV/Algemeen.htm

Stichting Atelierbeheer SLAK:
www.slak.nl

Kunstproductiehuis Plaatsmaken:
www.plaatsmaken.nl

CBK Gelderland (en Arnhem):
www.cbkgelderland.nl

GANG:
www.stichtinggang.org

TAPE:
www.ilovetape.nl